

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lapis Philosophicus, Et Aurum Potabile, Eleemosyna

Foullon, Jean E.

Leodii, 1667

- I. Cvr facienda eleemosyna? Caussas in quinis Christi vulneribus invenies: potissimam in pectoris plaga; quia quidquid misero facis, Christo facis, vulnerato, crucifixo, pauperi, pauperum amantissimo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51728)

CAPUT PRIMUM.

Cur facienda eleemosyna?

I.
Quina ad eleemosynam incitantamenta, Christi vulneribus respondentia.

IM P E N D E N D Æ in egenos, & calamitosos quosvis, eleemosynæ potentissima hortamenta quinario complectemur, sacratissimis Christi vulneribus indicato. Ex his, velut è locupletissimis fodinis, fidem eruemus, timorem, spem, gratitudinem, caritatem: Thesaurus cœlestes, & inexhaustos, misericordiæ Christianæ: Lapidem philosophicum sapientiæ, & opulentiæ divinæ: Aurum potabile longævitatatis, & sanitatis, æternæ. Prima ergo nobis eleemosynę exercendę causa sit Fides, caussarum cæterarum fun-

8 R. P. FULLONII.

fundamentum, ^a *substantia*, & basis, *rerum sperandarum*, amandarum, timendarum: eamque ob rem pedis dextri vulneri convenienter appo- sita. Altera petitur à Timore di- vino, ad pedis sinistri plagam con- fugiente, ut misericordiâ miseri- cordiam assequi possit. Tertiam, & quartam, facient Spes, & Grati- tudo; hæc in sinistra manus, illa in dexteræ vulnere collocata. Quinta, ex perfossi pectoris, & a- perti cordis, ardente sinu, erumpet Caritas Christiana.

II. Fides docet, eleemo-
Eleemosynam à synam, misericordiæ
Deo præceptam esse, de fide est. adversus indigentes pro
 hujus vitæ sustentatione officium,
 non consilio tantum divino illis
 esse commendatam, quibus facul-
 tas non deest; sed præcepto, eo-
 que gravissimo, imperatam, ac fan-
 citam.

a Heb. ii.

citam. In consilii enim neglecti, ac prætermiſſi, pœnam, ad inferos nemo damnatur : damnantur autem ^a *maledicti in ignem æternum*, quia famelicis, nudis, extorribus, ægris, benè non fecêre, cùm possent. Prætereà, ob consilii sequendi negligentiam, caritatis divinæ incomparabili jacturâ nemo percutitur : percutitur autem immisericors, ob auxilium egentibus non impensum : nam, ^b *qui videt fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodò caritas Dei manet in illo?* Deinde, quod Judæis datum est, multò arctiùs Christianos obstrinxit, ex naturali lege caritatis, ipsis commendatissimâ : ^c *Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ : idcirco ego præcipio tibi, ut aperias manum tuam fratri tuo egeno & pauperi, qui tecum versatur in terra.*

Præ-

^a Mat. 25. ^b 1. Ioan. 3. ^c Deut. 15.

Prætereà, quod consilio dumtaxat
suadetur, debitum non est : elee-
mosyna verò debitum est, Siracide
sententiâ, ^a *Declina sine tristitia pau-
peri aurem tuam, & redde debitum tuum.*

III.

*Præceptum de
elemosyna ad
decalogi septi-
mum reduci-
tur.*

Accedit denique au-
ctarii vice, ad irrefraga-
biles illas divinorum
oraculorum auctorida-
tes, nobilium multo-
rum Theologorum non spernen-
da sententia : quòd eleëmofynæ,
interdum faciendæ, necessitas ex
septimo Decalogi præcepto confi-
ci possit. Quamvis enim ibi fur-
tum tantummodò, id est quævis
erga res alienas injustitia, vetari
videatur : imperari tamen simul
aliquid constat. Omnia enim uni-
versim Decalogi præcepta affir-
mationem simul continent, & ne-
gationem : ut quæ jubent, etiam
vetent ;

^a Eccli. 4.

vetent; & quæ vetant, etiam jubent. Atqui, in prohibenda rerum alienarum injusta contrectatione, nihil potest melius imperatum intelligi, quàm rerum propriarum ad alienam egestatem sublevandam impensa. ^a Tuum enim esse fermè definit, quod tuum est, hoc ipso, quia eget alius, tu non indiges: & quia tibi superest, alteri deest, exigit ratio, ut ipsius miserabilem defectum aliquando suppleas. Nec rectus erit opum tuarum usus, si tibi solummodò ferves; aut amicis, benefactoris, beneficis, largiari: inopes verò non respicias, & misericordiâ non digneris. Habet ergo furto aliquid affine eleemosynæ inhumana recusatio, & meritò à Theologis ad septimi præcepti finem, ac rationem,

^a Vide infra cap. 5. num. 1. 2. & 12.

nem, ^a refertur; nam licet injustitiam, in arcta illa & propria significatione, non admittit, æquitati tamen contraria est, & caritatem offendit, quæ ^b est plenitudo legis, & ex qua ^c *universa lex pendet.*

IV.

*Peccata, &
eorum poena,
elemosynis re-
dimuntur.*

Alteram largitatis erga indigos causam præbebit Timor divinus. Quàm multa enim mala miseris peccatoribus, ab æquissimi Numinis justissima vindicta, impendent, nisi misericordia succurrerit? Hanc evadendorum suppliciorum, criminibus debitorum, & destinatorum, viam demonstrabat Daniel Babylonio Regi: ^d *Peccata tua elemosynis redime,* vel ut alia versio habet, *involve,*

^a Alber. Mag. in 4. dist. 15. a. 16. & hodie passim: et si Bell. contr. ult. l. 3. c. 6. reducat ad quartum, post S. Th. 2. 2. 2. q. 32. a. 5. ad. 4.

^b Rom. 13. ^c Mat. 22. ^d Dan. 4.

& iniquitates tuas misericordis pauperum.
 Secutus Danielis consilium Nabu-
 chodonosor septennali poenâ mu-
 tavit æternam, & sibi redditus be-
 nedixit *Altissimum*, & viventem in semp-
 ternum laudavit, & glorificavit. ^a Eo-
 dem usus consilio Petrus Telonea-
 rius, quæ sordidâ avaritiâ & crudâ
 immisericordiâ peccârat, paupe-
 rum subsidiis expiavit: postquam
 appensus in statera inventus erat
 minùs habens, nisi lancem alteram
 panis unicus in mendicum proje-
 ctus depressisset. Nimirum, ut
 Tobias pater filium monet, & to-
 tidem fermè verbis ^b Raphaël
 utrumque, *Eleemosyna ab omni pecca-*
to, & à morte liberat, & non patitur ho-
minem ire in tenebras. Idem moni-
 tum commendat omnibus Siraci-
 des: ^c *Ignem ardentem extinguit aqua,*
& eleemosyna resistit peccatis. Magnifi-
 cen-

a In vita S. Joan. Eleem. b Tob. 4. & 12. c Eccli. 3.

centissimè item eloquentissimus Prophetarum, insigni in eam rem vaticinio, & luculentâ commendatione, ubi isthæc præsertim expendenda. ^a *Cum effuderis esurienti animam tuam, &c. Orietur in tenebris lux tua, & tenebrae tuae erunt sicut meridies.* Eâdem sententiâ pronuntiatum à Christo ad Pharisæos, plenos licet rapinâ & iniquitate, ^b *Quod superest, seu, ut Græcè habetur, quod inest, id est de vestro, date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis.* Ut post tot divina oracula mirum non sit, ore uno ab omnibus Patribus eleemosynam commendari, tamquam singulare adversus mala omnia temporalia & æterna, peccatis promerita, subsidium. ^c *Per misericordias pauperum, inquit Chryfologus, misericordiam paremus, ut possimus esse de poenâ liberi.*

Quanta

^a Isai. 58. ^b Luc. 11. ^c Hom. 8.

Quanta misericordiae gratia, inquit Maximus Taur. ^a *quae una, & sola, virtus cunctorum est redemptio peccatorum*: ita sibi divinam misericordiam, ejus imitatione ac similitudine, conciliat, ut eleemosynarium peccatorem ad resipiscendum, & praeveniendas resipiscentiâ poenas imminentes, paullatim disponat, ac comparet.

V.

Bonorum omnium fons est eleemosyna, etiam bona apud homines fama.

Timori Spes affinis est, tertiamque Christianae liberalitatis causam illi affinem suggerit, bonorum à Deo omnium largitore obtinendorum fiduciam: bonorum, inquam, tum quæ huic caducæ vitæ bona sunt, tum quæ alteri & æternæ; nec quæ bona sunt ipsi dumtaxat largitori, sed toti ejus familiæ, sed patriæ universæ.

Ec-

Eccurnam enim à Christo alioqui dictum foret, Paulo teste, ^a *Beatius est dare magis, quàm accipere?* Beatitude apud homines pars præcipua, fama est: siquidem ^b *melius est nomen bonum, quàm divitiæ multa.* Quod autem apud sapientes honorificentius nomen est, post appellationem justî, quàm si eleemosynarius audias? ^c *Iucundus homo, qui miseretur & commodat, ab auditione malâ nõ timebit: d* *eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia Sanctorum.* Olim, apud quasvis fermè nationes, honoris significatio fuit osculum vultûs: hodie apud Christianos manus osculamur, cùm reverentiam exhibemus, non tam quia societatis, fæderum, auctoritatis, potestatis, quàm quia largitatis instrumenta sunt.

Honorî

a Act. 20, b ps. 11, c Prov. 22, d Eccl. 35

VI.

*Auget ipsar opes
temporales, sal-
tem non minuit.*

Honori ac famæ
eleemosynarii acce-
dit ipsa bonorum, quæ
liberaliter disperguntur, multi-
plicatio: ut plura panibus frag-
menta sint; &, cùm illi vix cophi-
num unum impleverint, ista a *co-
phini duodecim* vix capiant: &, quo-
modò Sareptanæ viduæ contigit,
erga Eliam famelicum beneficæ,
*b hydria farine non deficiat, & lecythus olei
non minuatur.* Similem in modum
divinitus factum *c* D. Polycarpo,
servilis adhuc fortunæ juveni, qui
cùm heræ suæ cellas in alimenta
miserorum exhaustisset, eæque ta-
men repositis plenæ invenirentur;
ab hera, miraculo attonitâ, dona-
tus libertate, & hæres postmodum
ex asse institutus est. Factum
idem D. Franciscæ, D. Elzeario

B

Aria-

a Joan 6. *b* 3. Reg. .7.

c Pet. Halloix tomø 1. Patrum Orient. In ejus
vita,

Arianensi, Marcello Archimandritæ, pauperculo opifici de quo Petrus Damianus epistola ad Alex. II. Pontificem, aliisque innumeris, quorum exempla apud multos, qui de isto argumento antehac scripsere, reperies: ut, vel sic, eleëmofyna percommode Lapis philosophicus à nobis dici potuerit, quia ipsas illas auget caducas, terrenasque, divitias. Faciamus tamen, id non omnibus contingere, ut conduplicentur largita, & cum fœnore redeant: at illud pro indubitato ponendum est, liberalitate erga pauperes, id est prudenti largitione, neque enim sine prudentia virtus est, pauperiorem umquam fieri neminem: & istud Salomonis pro oraculo audiendum, *a Qui dat pauperi, non indigebit, qui despicit deprecantem, sustinebit*

a. Prov. 28.

bit penuriam. Quod filius ex parentis experientia docti, oraculo mutuatus est: ^a *Junior fui, etenim senui, & non vidi justum derelictum, nec semen ejus querens panem: justos quidem multos vidi mendicantes, at non illum, qui totâ die miseretur, & commodat: neque ipse solùm non egebit, sed & semen ejus in benedictione erit.*

VII.

Firmat familiarum, & virtutum prosperitatem.

Stabilimenta familiarum opes: opum stabilimentum eleemosyna.

Quotusquisque id nostrum de patriâ suâ pronuntiare ex vero non possit, quod Benedictus Fernandus ^b de sua: multos se vidisse illiberalium divitum liberos egentes, liberalium vix ullum? Idem de Antiochia sua ^c Chrysofostomus dicat: idem de Carthagine Cyprianus, cum hoc decre-

B 2 tum

^a Ps. 36. ^b In cap. 37. Genes.
^c Hom. n. 7. 12. ad Tim.

tum statuit, ^a *In tuto hereditas ponitur, qua Christo custode servatur; hoc est caris pignoribus in posterum providere: idem de Hierosolymis & Judæa universa Siracides, quando, posito esse quosdam quorum non est memoria, & perierunt quasi non fuerint; b sed illi, inquit, viri misericordie sunt, quorum pietates non defuerunt, cum semine eorum permanent bona.* Perire jam nunc videmus filiorum hujus sæculi familias, sæculo uno locupletatas, & depauperatas: dum sæcula numerant familiæ filiorum lucis, erga pauperes ampla caritate profusorum. Cùm autem ex privatarum familiarum fælicitate, & affluentia, nascatur publica prosperitas, consequens erit, & hanc ex eleemosyna pendere, fælicissimásque ac securissimas eas esse civitates, quibus pro vallis & aggeri-

^a Lib. de opere & electa. ^b Eccli. 44.

geribus est misericordia, & gratif-
 simæ miserorum orationes paupe-
 rum Patri. Id nos Leodii inter tot
 externa & intestina mala, extre-
 mum patriæ exitium minantia, ex-
 perti sæpiùs sumus, experiemur-
 que deinceps: nisi ^a Holofernes,
 Bethuliæ capiendæ, fontem aliò
 derivet; & dæmon Christianæ li-
 beralitatis alveum, Leodio per-
 dendo, in alios alveos, aut gurgites
 deducat, & exsiccet.

VIII. *Hujus vita
 miseria mu-
 tat aternâ fa-
 licitate.* At verò, inquis, quo
 ego pacto credidero,
 ipsam illam tempora-
 lium bonorum prospe-
 ritatem ab eleemosyna exoriri;
 quando Jobum, & Tobiam, largif-
 simos utique, video tamen pau-
 perrimos? Quando in Joannis
 Eleemosynarii vita lego, mercato-
 rem donatâ illi luculentâ pecuniæ

B 3

in

^a Judith. c. 7.

in egenos summâ , filium tamen unicum , & mercimonium illius omne , naufragio unico amisisse ? Pauperrimos vidisti Jobum & Tobiam , ex opulentis ; & rursus ex pauperrimis opulentos. Miserum legisti , jacturâ tam tristi , mercatorem Alexandrinum : at mox æternâ filii salute , id est immenso lucro , lætissimum. Nimirum , si quando eleemosynario tristitia eveniunt , brevî lætis mutantur ; nec diu calamitatis noctem ille patietur , qui egentes recreârit luce caritatis. Fac tamen calamitatibus pressum , exsurgere non posse , immori, ^a *transire per multas tribulationes , sicut omnes qui placuerunt Deo* : sed ipsi non deerit alterius vitæ incomparabiliter major fælicitas. ^b Audiet cum Zacchæo , filium esse Abrahæ liberalis & hospitalis , quicumque
in

^a Iudith. 8. ^b Luc. 19.

dederit partem bonorum pauperibus: cum ^a Centutione docebitur salutis æternæ iter per Angelum, & Angelo parem Apostolum, si orationes ipsius & ^b eleemosynæ ascenderint in memoriam in conspectu Dei. Cùm defecerit recipietur in æterna tabernacula, qui fecerit sibi amicos de mammona iniquitatis: ^c & qui auro ignito caritatis foverit indigentes, civitate cælesti donabitur, cui mentiendæ adhibuit ^d Angelus mensuram arundineam auream. Longè millecuplo amplius, nedum centuplum, sese accepisse post mortem, ex immobili Christi promisso fatebitur, qui disperferit, ac dederit pauperibus: ut de Philosopho Evagrio narrat Baronius, ad fidem & misericordiam per Synesium ^e Episcopum converso, æter-

B 4

nam

^a Act. 10. ^b Luc. 16. ^c Apoc. 3. ^d Apoc. 21.

^e Anno 411. ex Pra. Spi. c. 195.

nam ex Christi verbis misericordiam consecuto, illudque post mortem prodigiosè testato, exhibitâ de triduanî sepulchri latebris syngrophâ, & in Cleri populique oculis, ad Synesii manus depositâ.

IX.

Beata prædestinationis certum indicium est.

Sed frustra hîc innumerorum improborum exempla recoxero, quos ad Ecclesiæ gremium, in poenitentia sinum, ad misericordiæ asylum deduxit, moribundos huic vitæ, alteri mortuos, familiaris eleëmofyna: quando ^a Hieronymi generale pronuntiatum accepimus, *Non memini me malâ morte vidisse mortuum, qui liberalem antè duxerit vitam*: quando ternis Christi oraculis didicimus, quàm ^b *Beati sint pauperes spiritu*, id est quibus cari sunt pauperes, & paupertas: quàm *Beati misericordes*, id est, qui non

^a Epist. ad Nepot. ^b Mat. 6.

non affectu tantum egenos miserantur, sed affectu cum licet: quam *Beati mundo corde*, id est, quos innocentia servat, vel innocentiae suppar poenitentia, ad quam eleemosyna manuducit, quae, *Raphaele teste*, ^a *purgat peccata, & facit invenire misericordiam, & vitam eternam.*

X. Sunt serae penfiles ita *Bonorum caelestium tessera.* fabrefactae, ut clavi non cedant, nisi vocabulum certum, circulis serae adnexis imprefum, assequare. Serae caducarum, & temporalium, prosperitatum aperiendae, vocabulum est ^b *pecunia*: cui obediunt, respondent, annuunt *omnia*, non omnes tamen; cum Principes non pauci, ordinis utriusque, vitulis aureis, aut vaccis Bethaven, non immolent. Bonorum caelestium serae patefaciendae, vocabulum est eleemosyna: cui

B 5 caeli

^a Tob. 12. ^b Eccle. 10.

cæli omnes, & cælites, & cælorum artifex ipse, annuunt, respondent; pænè etiam dixerim, sine tergiversatione obediunt. Hoc enim auisim affirmatissimè asserere, in cælo esse adulatorum neminem; qui pauperes non amârit, aut pauper non fuerit. Meritissimo itaque jure, Lapidis philosophici, & Auri potabilis, appellationem Eleëmofynæ tribuimus: quando per illam terrea pereuntium opum scoria, sacratissimo de Christi plagis liquore perfusa, & beneficæ projectionis pulvis, ventilatâ per celestem auram flamâ decoctus, vertitur in divitias immortales, & confluit in torrentem perpetuæ voluptatis.

XI.

*Redditur Deo,
quod datur e-
geno.*

Ut merces nulla eleëmofynam in terris maneret, aut expectaret in cælis: at sola nos ad illâ, liberali
men-

mensurâ impendendam obstrin-
 geret gratitudo. Quid enim ha-
 bemus, quid sumus, quod non ac-
 ceperimus; ^a Quid esse, quid ha-
 bere speramus, quod accepturi
 non simus? Reddendum aliquid
 erat Deo, tam munifico: reddi
 tamen nihil poterat, nullius indi-
 go. Ut ergo aliquid redhibere
 possemus, ut gratitudini nostræ
 occasio ac materia non deesset, pro
 se pauperes substituit; quibus ali-
 quid donorum divinorum dare-
 mus, & Deus ipse, velut sibimet
 repensa, nobis ad gratitudinem im-
 putaret. Nihil enim eorum quæ
 possidemus, quacumque demum
 industriâ aut forte, ex alio primo
 fonte manavit, quam ex bonorum
 omnium inexhausta scaturigine:
 cui particulam refundimus per
 egenorum alveolos, & ^b *ad locum*

B 6

sunde

^a 1. Cor. 4. ^b Eccl. 1.

unde exeunt flumina revertuntur, ut iterum fluant.

XII.

Et à Deo recipitur.

Ex cælestibus thesauris effossum est, liberalis dives, quidquid fulgidorum ac pretiosorum metallorum de terræ visceribus, de promptuariis fortunæ, in arcas tuas illatum est: fac ut eas ^a facultates, quas requiris, in cælestes thesauros manus pauperum reportent. ^b Nam generatur Domino, qui miseretur pauperis: fidejussor tuus, numarius tuus, depositarius tuus, mutuatarius tuus, locatarius tuus, collybista tuus, procurator tuus in egente est Dominus: ita Basilus, Augustinus, Paullinus, Chrysostomus, Patres alii vocavêre. ^c Si commendas servo tuo, quod accepisti, & non perdis: perdes, si commendes Domino tuo, quod accepisti ab ipso Domino tuo?

Terra

^a D. Laur. ^b Prov. 19. ^c Aug. hom. 19.

Terra committis, & tantò amplius colligis: ^a Christo committis, & perdis? Ponunt pueri in thesaurario, & secari sunt: ponis in manus ^b Christi, & times? Esto timeas; perdas, non colligas amplius: sed, quod nunc agimus, nonne gratificator tuus est Deus? Nonne gratificandus tibi Deus est? Nonne Dei totum illud est, quod tuum est? Nonne par est, ut ipsi totius saltem particulam redones in paupere? Dic itaque cum Davide: ^c Deus noster, tua sunt omnia, & , quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi, cùm dedimus indigentibus.

XIII.
Christi amor
orat nos pro
paupere.

Eadem erit ratio inflammandæ caritatis, quæ gratitudinis excitandæ. Christum audi, demonstratis in numerosissimo illo extremi iudicii con-

a. Conc. 3. in Ps. 36. b. Conc. 1. in Psal. 48.
c. I. Par. 29.

Iesu vulneribus, pronuntiantem,
*a Venite benedicti. Quamdiu fecistis uni
 ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.*
 Pauper, indigus, despretus, miser,
 nasci volui, vivere, mori: ut igno-
 rare nemo posset, quàm mihi cari
 esset pauperes. Caris istis, istis mei
 similibus, quidquid impensum est,
 ipsi mihi impensum accipio, pro si-
 militudinis ratione, pro amicitiae
 jure, pro caritatis affectu. *b Quid,*
inquit exclamans ad isthæc verba
Cyprianus, potuit Christus majus edi-
cere? Quomodo potuit magis justitia, &
miseri cordia nostræ, opera provocare?
 Non jam opus est, ut historias ap-
 parentis, *c Gregorio, Ludovico,*
Martino, Ivoni, Theobaldo, Eber-
hardo, Justinello, Gronzage, in
in mendicabulis Christi recante-
mus. Neque istas repetemus Chri-
 sti

a Mat. 25. *b* Lib. de cp. & eleem.

c Exc. ad 2. Mach. c. 12. sect. 5. num. 16.

sti voces, peregrini famelici habitu affirmantis, ^a Dive nostre Ode, D. Lamberti discipule, D. Huberti amite, sese aliàs in suis, nunc in seipso, ab illa exceptum, neque umquam illi defore quod caritati impenderet. Verba Christi vetera, & semper nova, eademque novissima, tenemus: mentiri, fallere, falli non potest, qui ista protulit, & profert. Audiit, & audit, tota Ecclesia Sanctorum: audiet tota Ecclesia judicandorum. Quidquid misero fit, Christo fit.

XIV. Si famentem hodie, *Christi vulnera perorant.* sitibundum, trementem, nudum Christum ipsum videas, nonne succurras? Tantumdem est, si famelico illi, & anhelò, & egenti, & semitecto subvenias. Si adhuc hæres, & tergiverfariis, ô dives illiberalis: mitte *digi-*

^a Vide etiam Ind. Conc. ad 1. Mach. fer. 2, post. Dom. 1. Quadr.

digitum tuum a indicem, dispensa-
fatore, numeratore, *in manum*
Christi, & plagam rimare: mitte
manum tuam, non contractam, sed
apertam, sed benedictione plenam,
sed largitatis unguento pretioso
tinctam, sed sanguine Christi tin-
gendam *in latus* ejus, ad cor ipsius;
ubi senties, quàm amet pauperum
amatores, quàm ipse meritò aman-
dus sit; quàm amandi, quos amat.

CAPUT II.

Quomodo facienda eleëmofyna?

I.
Largiter egenis
subventen-
dum.

VT eleëmofynam
facias, non tan-
tùm quia necesse est
aliquando fieri, quomodò antè di-
ximus;

a Ioan. 20.